

Changing the Political Culture of Civil Society in Mueang Trang District, Trang Province

การเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมการเมืองของประชาชนในเขตอำเภอเมืองตรัง
จังหวัดตรัง

Thiptida Chaisamut^{a*}, Tanad Kaewcharoenpisan^a

ทิพย์ธิดา ใจสมุทร^{a*}, ถนัด แก้วเจริญไพศาล^a

^aFaculty of Public Administration National Institute of Development Administration, Thailand

*Corresponding author: thiptidamppm@gmail.com

Received 23 November 2021; Revised 21 January 2022; Accepted 4 February 2022;

Published Online 8 September 2022

Abstract

The study of the change in the political culture of civil society in Mueang Trang District aimed to analyze political development in Mueang Trang District and the opinions of civil society towards the change in political culture. This research was also qualitative research by documentary research and in-depth interviews with the key informants, 51 people. The results found that political development at the local level and national politics have been developed. In the past, Trang Province was the base of the Democrat Party before the National Council for Peace and Order management. However, when the National Council for Peace and Order era canceled the elections of all local organizations and members of the House of Representatives, the people wanted the General Prayut Chan-Ocha government to hold elections as soon as possible. People do not have much political expression because it is difficult to take action on the government agencies' monitoring. The government may prosecute them, and the popularity of the Democratic Party and Mr. Chuan Leekpai has also been reduced. The change in political culture found that in the pre-National Council for Peace and Order era, there were some changes in political culture, but not too much. People still prefer the Democratic Party, which was the symbolic political party of the people in the South. The National Council for Peace and Order era found that changes occurred because people did not participate in all elections. On the other hand, in the present era, people are more active in electing members of the House of Representatives and following the news of political events.

Keywords: *Changing; Political Culture; Civil Society; Mueang Trang District*

บทคัดย่อ

การศึกษาการเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมการเมืองของประชาสังคมในเขตอำเภอเมืองตรังโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์พัฒนาการทางการเมืองในอำเภอเมืองตรัง และเพื่อวิเคราะห์ความคิดเห็นของประชาสังคมที่มีต่อการเปลี่ยนแปลงของวัฒนธรรมการเมืองซึ่งเป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพโดยการวิจัยเอกสารและการสัมภาษณ์เชิงลึกกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญจำนวน 51 คน ผลการวิจัยพบว่าพัฒนาการทางการเมืองระดับท้องถิ่นและการเมืองระดับชาติมีพัฒนาการไปมากซึ่งในอดีตจังหวัดตรังเคยเป็นฐานเสียงของพรรคประชาธิปัตย์ก่อนที่คณะรักษาความสงบแห่งชาติเข้ามาบริหารประเทศ ยุคคณะรักษาความสงบแห่งชาติได้ยกเลิกการเลือกตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทั้งหมดและสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (ส.ส.) ซึ่งประชาชนต้องการให้รัฐบาลพลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา จัดให้มีการเลือกตั้งโดยเร็วที่สุด ส่วนในยุคปัจจุบันประชาชนไม่ค่อยมีการแสดงออกทางการเมืองมากนักเนื่องจากกระทำได้ยากลำบาก เพราะมีหน่วยงานราชการคอยตรวจสอบ และอาจจะถูกรัฐบาลฟ้องร้องดำเนินคดี รวมถึงความนิยมในพรรคประชาธิปัตย์ และนายชวน หลีกภัย ได้ลดน้อยลงไปมาก การเปลี่ยนแปลงของวัฒนธรรมการเมืองพบว่า ยุคก่อนคณะรักษาความสงบแห่งชาติมีการเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมการเมืองอยู่บ้างแต่ไม่มากนักประชาชนยังคงนิยมพรรคประชาธิปัตย์ซึ่งเป็นพรรคการเมืองอันเป็นสัญลักษณ์ของคนได้ ยุคคณะรักษาความสงบแห่งชาติ พบว่า มีเปลี่ยนแปลงเกิดขึ้นเพราะประชาชนไม่มีส่วนร่วมในการเลือกตั้ง ยุคปัจจุบันกลับพบว่าประชาชนมีความกระตือรือร้นในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและติดตามข่าวสารบ้านเมืองกันเพิ่มมากขึ้น

คำสำคัญ: การเปลี่ยนแปลง; วัฒนธรรมการเมือง; ประชาสังคม; อำเภอเมืองตรัง

1. บทนำ

การเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม เทคโนโลยี สภาพแวดล้อมของโลกและประเทศไทยซึ่งมีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลาจึงทำให้สังคม ชุมชน วิถีชีวิตของประชาชน และการเมืองเปลี่ยนแปลงตามไปด้วยจังหวัดตรัง ซึ่งเป็นจังหวัดหนึ่งตั้งอยู่ในภาคใต้ของประเทศไทยก็จึงมีการเปลี่ยนแปลงตามไปด้วยเช่นเดียวกันโดยเฉพาะอย่างยิ่งการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองในการเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภา (ส.ว.) สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (ส.ส.) สมาชิกองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นและนายกองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นเกิดการเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมทางการเมืองแบบเก่าไปสู่การเมืองรูปแบบใหม่ ภิโยธิน ตันพิทยคุปต์ (2554) ได้รายงานว่าได้ถึงแม้รัฐธรรมนูญจะมีข้อบัญญัติห้ามมิให้ผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกวุฒิสภาเกี่ยวข้องกับพรรคการเมืองแต่ฐานเสียงของพรรคการเมืองที่ผู้สมัครเคยสังกัดอยู่ยังเป็นปัจจัยสำคัญที่จะช่วยให้ผู้สมัครได้รับการเลือกตั้งซึ่งบรรยากาศการเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภาของจังหวัดตรังโดยภาพรวมค่อนข้างเงียบเหงาเนื่องจากความเบื่อหน่ายของประชาชนต่อการเมือง นักการเมืองและรัฐบาล คุณสมบัติของผู้สมัครที่ไม่โดดเด่น กลยุทธ์ที่ใช้ในการหาเสียงยังคงเป็นรูปแบบเดิมๆ กระบวนการหาเสียงของผู้สมัครรวมทั้งการประชาสัมพันธ์และรณรงค์การเลือกตั้งของคณะกรรมการการเลือกตั้งยังมีปัญหาและไม่จูงใจให้ประชาชนเข้าไปมีส่วนร่วม เป็นต้น นอกจากนี้นโยบายของรัฐบาลก็มีต่อการตื่นตัวของประชาชน สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดตรัง (2557) ได้จัดให้มีการเลือกตั้ง ส.ว. ของจังหวัดตรังเมื่อวันที่ 30 มีนาคม พ.ศ. 2557 เป็นการทั่วไปซึ่งกลับมีบัตรเสียจำนวน 7,568 บัตร คิดเป็นร้อยละ 3.63 บัตรไม่ประสงค์ลงคะแนนอีกจำนวน 24,766 บัตร คิดเป็นร้อยละ 11.86 ทั้งนี้อาจมาจากหลายสาเหตุที่ผู้สมัครอาจไม่เป็นตัวเลือกที่ดีพอของประชาชนหรืออาจมีความคิดที่ไม่เห็นด้วยกับการเลือกตั้งในครั้งนี้ แต่ต้องการรักษาสิทธิของตัวเองไว้เพื่อมิให้เสียสิทธิทางการเมืองผู้มาใช้สิทธิเลือกตั้งในครั้งนี้ถือว่าน้อยมากซึ่งสาเหตุหลักน่าจะมาจากบรรยากาศทางการเมืองในปัจจุบันนี้ และอีกประการหนึ่งผู้สมัคร ส.ว. จะไม่ใช่ นักการเมือง ทำให้ไม่ค่อยจะคุ้นเคยกับประชาชนมากนัก

นอกจากนี้ยังมีการเลือกตั้งระดับท้องถิ่นของจังหวัดตรัง ในขณะที่ กฤษฎีกา ระเบียบ (2560) พบว่าการเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดตรัง ปี พ.ศ. 2555 นายกิจ หลีกภัย ไม่ได้มีบาร์มีในทางการเมืองที่จะสามารถทำให้ชนะในการเลือกตั้งได้ ซึ่งต้องอาศัยบาร์มีของนายชวน หลีกภัย และความเป็นตระกูลทางการเมืองของ ตระกูลหลีกภัยที่เกิดจากการสะสมบาร์มีทางการเมืองของนายชวน หลีกภัย ทำให้ในการเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดตรัง ปี พ.ศ. 2555 นายกิจ หลีกภัย สามารถเอาชนะการเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดตรังไปได้ นอกจากนี้ องค์การบริหารส่วนจังหวัดตรัง (2561) ได้ยังวิเคราะห์จุดอ่อนขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) ในเขตจังหวัดตรัง ซึ่งก็ยังคงพบว่ามีปัญหาดังต่อไปนี้ การพัฒนาระบบฐานข้อมูลยังไม่ได้มาตรฐาน ขาดบุคลากร และบุคลากรขาดความรู้ ความชำนาญเฉพาะด้าน ขาดการบูรณาการ ระบบการประชาสัมพันธ์ไม่เพียงพอและไม่ทันสมัย ขาดแคลนวัสดุอุปกรณ์และเทคโนโลยีที่ทันสมัย ทำให้การปฏิบัติงานล่าช้า มีระเบียบและข้อจำกัดเกี่ยวกับการบริหารงบประมาณรองรับในการปฏิบัติงานตามภารกิจ งบประมาณของ อปท. ไม่เพียงพอต่อการพัฒนา การจัดสรรงบประมาณมักจะคำนึงถึงผลทางการเมืองเป็นหลัก ข้าราชการ ลูกจ้าง พนักงานจ้าง ที่เข้ามาปฏิบัติหน้าที่บางแห่งใช้ระบบอุปถัมภ์มากกว่าระบบคุณธรรม การใช้งบประมาณ (เงินสะสม) ไม่เกิดประโยชน์สูงสุดและขาดศูนย์บริการข้อมูลข่าวสารทางระบบอินเทอร์เน็ตอีกด้วย ดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจศึกษา การเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมการเมืองของประชาสังคมในเขตอำเภอเมืองตรัง จังหวัดตรังจากความคิดเห็นของภาคประชาสังคมในอำเภอเมืองตรังว่าจะมีพัฒนาการทางการเมืองเป็นอย่างไรนับจากอดีตจนถึงปัจจุบัน รวมถึงจะทำวิเคราะห์การเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมการเมืองของประชาสังคมในอำเภอเมืองตรัง

2. วัตถุประสงค์การวิจัย

- 1) เพื่อศึกษาวิเคราะห์พัฒนาการทางการเมืองในเขตอำเภอเมืองตรัง จังหวัดตรังระหว่าง พ.ศ. 2549 - ปัจจุบัน
- 2) เพื่อศึกษาวิเคราะห์ความคิดเห็นของประชาสังคมที่มีต่อการเปลี่ยนแปลงของวัฒนธรรมการเมืองในเขตอำเภอเมืองตรัง จังหวัดตรังระหว่าง พ.ศ. 2549 - ปัจจุบัน

3. การทบทวนวรรณกรรม

ผู้วิจัยได้ทำการทบทวนวรรณกรรมต่างๆที่เกี่ยวข้องกับบริบททางการเมืองของประเทศไทยและของจังหวัดตรัง ประกอบด้วยเอกสาร งานวิจัย ตำรา วารสารวิชาการต่าง ๆ รวมถึงการสัมภาษณ์เชิงลึกกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญจำนวนทั้งสิ้น 51 คนสำหรับงานวิจัยในครั้งนี้ซึ่งผู้วิจัยได้มีการแบ่งช่วงเวลาทางการเมืองของอำเภอเมืองตรัง ที่มีการพัฒนาการทางการเมืองมาโดยตลอดโดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

พัฒนาการทางการเมือง

การพัฒนาทางการเมืองจึงเป็นรูปแบบหนึ่งที่มีความสำคัญเพราะการพัฒนาทางการเมืองมีมิติทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม และการเมืองมีความสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิด ไม่มีการพัฒนาด้านใดที่สามารถเป็นอิสระต่อกันได้ เช่น ความทันสมัย เป็นรูปแบบที่มีความเกี่ยวข้องกับการพัฒนาทางด้านเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง ถือได้ว่าเป็นสิ่งที่ต้องมีการพึ่งพาซึ่งกันและกันเพื่อให้เกิดการพัฒนาทางการเมือง (สมบัติ อารังธัญวงศ์, 2559) นอกจากนั้นพัฒนาการเมืองก็ยังเป็นการพัฒนาจิตใจและขนบธรรมเนียมประเพณีความเป็นประชาธิปไตย ส่งเสริมบทบาทและการมีส่วนร่วมของประชาชน การรวมตัวของประชาชน บทบาทของชุมชนและสังคม การกระจายอำนาจลงสู่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น บทบาทของสื่อมวลชนมีมากขึ้นในการนำเสนอข่าวสารบ้านเมือง การพัฒนาระบบการศึกษาและพัฒนาเศรษฐกิจ (วิกิการ์ตูน นิยมไทย, 2552) สำหรับในประเทศไทยได้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองที่สำคัญ ๆ ที่มีผลต่อการพัฒนาการเมืองหรือเกิดการเปลี่ยนแปลงจากการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องซึ่งผู้วิจัยได้แบ่งออกเป็น 3 ระยะโดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ระยะที่ 1 ยุคก่อน คสช. (19 กันยายน 2549 – 21 พฤษภาคม 2557) ประเทศไทยก็ได้มีการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองซึ่งเป็นการรัฐประหารรัฐบาลที่มาจากการเลือกตั้งของประชาชนตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 ซึ่งถือว่าเป็นฉบับที่เป็นประชาธิปไตยมากที่สุดและประชาชนมีส่วนร่วมทางการเมืองมากที่สุดในช่วงเดียวกันคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข (คปค.) ก่อนจะเปลี่ยนมาเป็นคณะมนตรีความมั่นคงแห่งชาติ (คมช.) โดยมี พล.อ. สนธิ บุญยรัตกลิน ผู้บัญชาการทหารบกเป็นหัวหน้าคณะรัฐประหารเข้าทำการยึดอำนาจมาจากรัฐบาลของ พ.ต.ท. ดร.ทักษิณ ชินวัตร ยศในขณะนั้นเมื่อ พ.ศ. 2549 นอกจากนั้นก็ยังมีความผันผวนทางการเมืองเกิดขึ้นในสมัยรัฐบาลของนาย สมชาย วงศ์สวัสดิ์ นายสมัคร สุนทรเวช นายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะและนางสาวยิ่งลักษณ์ ชินวัตรตามลำดับที่เป็นนายกรัฐมนตรีไม่ครบวาระ 4 ปี

จากการศึกษาของ พงศ์ศักดิ์ เหลืองอร่าม และยุทธนา เศรษฐปราโมทย์ (2561) พบว่าผลกระทบทางเศรษฐกิจในความไม่แน่นอนทางการเมืองในประเทศไทยมีอัตราการเพิ่มสูงขึ้นมานับตั้งแต่ยุคของ ชวน หลีกภัย ดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรีจนกระทั่งถึงรัฐบาลยุคปัจจุบันซึ่งมี พลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา เป็นนายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหมซึ่งส่งผลทำให้การเมืองระดับชาติและระดับท้องถิ่นเกิดการเปลี่ยนแปลงขึ้นตามไปด้วย.

ส่วนการเมืองภายในจังหวัดตราบนั้น จากการศึกษาของ ภิญโญ ต้นพิทยคุปต์ (2554) พบว่าประชาชนในจังหวัดตราบได้เข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองอยู่ในเกณฑ์ที่สูง การเลือกตั้งสมาชิกสภาจังหวัด สมาชิกสภาเทศบาล สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล(อบต.) ซึ่งแนวโน้มจะสนับสนุนหรือคัดค้านมักจะขึ้นอยู่กับสถานการณ์ทางการเมือง โดยเฉพาะอย่างยิ่งเศรษฐกิจของประเทศไทยที่ส่งผลกระทบต่อความเป็นอยู่ของประชาชนทำให้อาจจะมีการแสดงออกของประชาชน กลุ่มสมาคมพ่อค้า กลุ่มปรับปรุงคุณภาพยางแผ่น กลุ่มสหกรณ์ ซึ่งส่วนใหญ่เป็นการแสดงออกเพื่อพิทักษ์ผลประโยชน์ของตนเองเท่านั้นจึงไม่มีผลกระทบต่อความมั่นคงทางการเมืองระดับชาติและท้องถิ่นแต่อย่างใด

ระยะที่ 2 ยุค คสช. (22 พฤษภาคม 2557 - 16 กรกฎาคม 2562) ที่มีนำโดยพลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา พร้อมผู้บัญชาการเหล่าทัพ ประกาศยึดอำนาจการปกครองประเทศจากรัฐบาลของนางสาว ยิ่งลักษณ์ ชินวัตร ภา ย ไ ต์ ที่ อ ว ่า าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ หรือ คสช. เมื่อวันที่ 22 พฤษภาคม พ.ศ. 2557 ทำให้เป็นยุคที่มีการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองครั้งสำคัญประเทศไทยอีกครั้งหนึ่งที่ทหารเข้ามามีอำนาจในการปกครองประเทศ ส่วนการเมืองในจังหวัดตราบนั้น ศาลากลางจังหวัดตราบ (2557) ได้รายงานเอาไว้ว่าเหตุผลความจำเป็นของ คสช. ในการเข้ามายุึดอำนาจการปกครองเพื่อจัดระเบียบและปฏิรูปการเมืองก็คือต้องการแก้ไขปัญหา (1) ความขัดแย้งทางความคิดในทางการเมืองอย่างรุนแรง (2) การใช้อำนาจการปกครองที่เป็นอยู่เดิมไม่สามารถแก้ไขปัญหาความขัดแย้งได้ (3) ระบบการเลือกตั้งรูปแบบเดิมถูกต่อต้านอย่างกว้างขวาง (4) มีการชุมนุมทางการเมืองอย่างต่อเนื่องมากถึง 6 เดือนซึ่งส่งผลกระทบต่อการใช้ชีวิตของประชาชน (5) มีปัญหาทุจริตคอร์รัปชันเป็นคดีความอยู่ในชั้นศาลเป็นจำนวนมาก (6) การบังคับใช้กฎหมายปกติใช้ไม่ได้กับทุกกลุ่มสร้างความหวาดระแวงเกลียดชังเป็นวงกว้าง (7) การบริหารราชการแผ่นดินในห้วงที่ผ่านมาไม่สามารถกระทำได้ (8) มีการล่องละเมิดสถานบันพระมหากษัตริย์ตามมาตรา 112 ทั้งทางลับและเปิดเผย (9) มีการปลุกระดมมวลชนที่มุ่งเอาชนะฝ่ายตรงกันข้ามโดยไม่คำนึงถึงผลประโยชน์ของคนส่วนใหญ่ (10) มีการจัดตั้งกองกำลังติดอาวุธเตรียมอาวุธสงครามจำนวนมากเพื่อปฏิบัติการอย่างรุนแรง

ดังนั้นในระดับชาติและในจังหวัดตราบ จึงมีการสลายแกนนำจัดกิจกรรมที่เชิญแกนนำผู้ขัดแย้งเข้าร่วมกิจกรรม เพื่อให้มีโอกาสพูดคุยปรับความเข้าใจ และให้ความร่วมมือในการร่วมสร้างความรัก ความสามัคคี และความปรองดองสมานฉันท์โดยทางจังหวัดตราบได้นำเอาแกนนำทุกกลุ่มขึ้นบนเวทีแสดงเจตนารมณ์สลายสี่เสือ และยุติความเคลื่อนไหวทางการเมืองอย่างถาวรซึ่งการรัฐประหารในครั้งนี้ทำให้คณะรักษาความสงบแห่งชาติมีอำนาจเข้ามาควบคุมการบริหารราชการแผ่นดินของประเทศไทยเอาไว้โดยมีการให้อำนาจของคณะรักษาความสงบแห่งชาติเอาไว้สูงมากดังที่ วุฒิสภา ต้นไชย (2557) ได้กล่าวว่า พล.อ.ประยุทธ์ จันทร์โอชา ในฐานะหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติได้อาศัยอำนาจตามมาตรา 44 ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พ.ศ.2557 ออกคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติที่ 1/2557 ให้สมาชิกสภาท้องถิ่นและผู้บริหารของเทศบาล องค์การบริหารส่วนจังหวัดและองค์การบริหารส่วนตำบลที่พ้นจากตำแหน่งภายหลังการประกาศคณะรักษาความสงบแห่งชาติสามารถกลับเข้ามารับตำแหน่งเดิมได้ชั่วคราวถึงยังให้ปฏิบัติหน้าที่ได้ตามเดิมและยังคงระงับการจัดการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นและผู้บริหารท้องถิ่นจนกว่าจะมีการประกาศใช้รัฐธรรมนูญฉบับใหม่ ได้ส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองไทยเพราะทำให้กลไกการเลือกตั้งมีส่วนในการส่งเสริมและเป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาประชาธิปไตยในระดับท้องถิ่นและการมีส่วนร่วมของประชาชน

ระยะที่ 3 ยุคปัจจุบัน (9 มิถุนายน 2562 – ปัจจุบัน) หลังจากมีการประกาศใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.2560 รัฐบาลของคณะรักษาความสงบแห่งชาติโดยการนำของพล.อ.ประยุทธ์ จันทร์โอชาจึง

ประกาศให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรขึ้นในวันที่ 17 มีนาคม พ.ศ.2562 พร้อมกันทั่วประเทศซึ่งในครั้งนี้พรรคเพื่อไทยได้จำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรมากที่สุดจำนวน 136 ที่นั่ง และพรรคพลังประชาชนได้จำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร รองลงมาจำนวน 116 ที่นั่ง จากจำนวน ส.ส.ทั้งหมด 500 คน ซึ่งการเลือกตั้งในครั้งนี้ในส่วนของจังหวัดตรังสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง (กกต.) จังหวัดตรังก็ได้กำหนดและจัดให้มีการเลือกตั้งตามกฎหมายได้บัญญัติเอาไว้ซึ่งก็มีประชาชนเข้ามาใช้สิทธิเป็นจำนวนมากและเป็นไปด้วยความเรียบร้อยโดยผลการเลือกตั้ง ส.ส. เขต 1 ของจังหวัดตรังผู้ชนะการเลือกตั้งกลับเป็นผู้สมัครจากพรรคพลังประชาชนที่สามารถเอาชนะผู้สมัครจากพรรคประชาธิปัตย์ลงได้ ทำให้การเมืองของจังหวัดตรัง เกิดการเปลี่ยนแปลงไปจากเดิมที่พรรคประชาธิปัตย์มักจะถูกขาดชัยชนะการเลือกตั้งทั้งในระดับชาติหรือท้องถิ่นมาโดยตลอด ดังนั้นจึงเกิดการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองและมีการพัฒนาทางการเมืองในเขต 1 ของอำเภอเมืองตรัง เกิดขึ้นที่ผู้สมัคร ส.ส. เขต 1 ไม่ได้รับการเลือกตั้งในครั้งนี้ ถึงแม้นายชวน หลีกภัย จะเป็นประธานสภาผู้แทนราษฎรที่มาจากพรรคประชาธิปัตย์ก็ตามซึ่งเกิดจากการที่ภาคประชาสังคมได้มีบทบาทในการเคลื่อนไหวทางสังคมในการเลือกผู้สมัครจากพรรคพลังประชาชนที่เริ่มหาเสียงโดยเน้นการนำเสนอนโยบายต่าง ๆ

ประชาสังคม

การเคลื่อนไหวทางสังคมนั้นเรียกว่า กลุ่มประชาสังคม โดยเป็นลักษณะของการรวมกลุ่มคนอาจเกิดจากกลุ่มคนที่มีอาชีพเดียวกันหรือคล้ายกัน เพื่อต้องการรักษาความมั่นคงทางอาชีพ หรือประโยชน์ด้านต่าง ๆ ที่สามารถส่งผลกระทบต่อสังคมได้ ลักษณะการเคลื่อนไหวนั้น ส่วนใหญ่ใช้พื้นที่ทางสังคมและวัฒนธรรมเป็นเครื่องมือในการร่วมกันตัดสินใจในกิจกรรมที่มีผลกระทบต่อสาธารณชน และมักแสดงออกเป็นรูปแบบอัตลักษณ์ของกลุ่มต่าง ๆ (ณรงค์ บุญสวยขวัญ, 2552) แนวความคิดเกี่ยวกับภาคประชาชนว่าเป็นขบวนการรวมกลุ่มของประชาชน เป็นแนวคิดในการรวมตัวทางความคิดหรืออุดมการณ์ร่วมกันของประชาชนเป็นลักษณะของชุมชนที่มีความคิดและเป็นใจเดียวกัน ต้องการที่เรียนรู้เพื่อการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้น โดยการรวมตัวในเชิงกลุ่มต่าง ๆ เครือข่าย ชมรม สมาคม มูลนิธิ สถาบันและชุมชน เพื่อให้เกิดพลังร่วมกันผ่านกระบวนการทางกลุ่ม (ประเวศ วสี, 2540; อเนก เหล่าธรรมทัศน์, 2541)

ภาคประชาสังคมของไทยมีความหลากหลาย และได้รับหลักประกันที่แข็งแกร่งจากรัฐธรรมนูญของราชอาณาจักรไทย ซึ่งมีบทบัญญัติว่าด้วยการมีส่วนร่วมทางการเมืองของภาคประชาสังคมไว้อย่างชัดเจน ไม่ว่าจะเป็นบทบัญญัติว่าด้วยเสรีภาพในการแสดงออกหรือข้อกำหนดที่ทำให้ภาครัฐต้องทำการปรึกษาหารือกับประชาชนก่อนตัดสินใจดำเนินโครงการใหญ่ ๆ ที่จะส่งผลกระทบต่อชีวิตและความเป็นอยู่ของประชาชนและบทบัญญัติที่เกี่ยวกับสิทธิของชุมชน เป็นต้น จึงเป็นการรวมตัวกันของพลเมืองเพื่อเคลื่อนไหวทั้งในประเด็นที่เกี่ยวกับการเมือง สังคม และเศรษฐกิจในเวลาเดียวกันขบวนการเคลื่อนไหวทางสังคมและสื่อนั้นก็ยังมีบทบาทที่เข้มข้น ในขณะที่ภาคประชาสังคมมีความหลากหลายและมีการปฏิบัติงานผ่านกลไกหลาย ๆ กลไกซึ่งรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 มีบทบัญญัติว่าด้วยสิทธิของพลเมืองไทยอยู่หลายประการ รวมทั้งกำหนดหน้าที่ของรัฐบาลในอันที่จะปกป้องสิทธิดังกล่าวเอาไว้ จึงส่งผลทำให้มาตรฐานของการจัดการรับฟังความคิดเห็นจากภาคประชาชน (ธนาคารพัฒนาเอเชีย, 2554) สอดคล้องกับการศึกษาของ สุรัชย์ ตั้งมกร (2556) ได้ทำการศึกษาการเมือง การเลือกตั้ง: ศึกษาการหาเสียงเลือกตั้ง วันที่ 3 กรกฎาคม พ.ศ. 2554 เขตเลือกตั้งที่ 5 จังหวัดเชียงใหม่พบว่า การชนะในการเลือกตั้งในครั้งนี้ ไม่ได้ขึ้นอยู่กับบุคคล หรือคุณสมบัติผู้สมัคร แต่อยู่ที่กับการเคลื่อนไหวของกลุ่มภาคประชาสังคมของประชาชนในพื้นที่โดยการใช้การสร้างอัตลักษณ์ อุดมการณ์เดียวกันมาสร้างเป็นแนวคิดซึ่งส่งผลต่อการสร้างแรงสนับสนุน สร้างกระแสทางสังคมโดยมีการจัดตั้งศูนย์อำนวยการเลือกตั้งและชุดปฏิบัติการต่าง ๆ ซึ่งจะทำให้สามารถสร้าง

การทำงานแบบสัมพันธ์กันเพื่อปลูกกระแสทางสังคมได้ รุ่งนภา ยรรยงเกษมสุข (2560) ได้ศึกษาความเป็นพลเมืองของผู้นำองค์กรภาคประชาสังคม ซึ่งก็พบว่า คณะทำงานทุกคนมีความเข้าใจและตระหนักถึงความสำคัญของสิทธิ เสรีภาพ และความ เป็นพลเมืองในระบอบประชาธิปไตยเป็นอย่างดี ในขณะที่เดียวกันก็เห็นความสำคัญขององค์กรภาคประชาสังคมในฐานะ เสมือนพื้นที่สาธารณะที่ทุกภาคส่วนจะได้เข้ามาพูดคุยกันได้มาแสดงออก ซึ่งความเป็นพลเมืองกันได้อย่างเต็มที่ ซึ่งเป็นการ ส่งเสริมประชาธิปไตยแบบปรึกษาหารือ รมายุทธ ชาสุรีย์ และธรรมนิตย์ วราภรณ์ (2560) ก็ได้ทำการวิจัยในเรื่อง การสื่อสาร สังคมออนไลน์และความโน้มเอียงทางการเมืองที่ส่งผลต่อความเข้มแข็งของประชาสังคมในภาคตะวันออกเฉียงเหนือของ ประเทศไทย พบว่า รูปแบบความของสัมพันธ์เชิงสาเหตุระหว่างการสื่อสารสังคมออนไลน์และความโน้มเอียงทางการเมืองที่ ส่งผลต่อความเข้มแข็งของประชาสังคมในภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทยที่พัฒนาขึ้นโดยการสื่อสารสังคมออนไลน์ ส่งผลทางตรงต่อความโน้มเอียงทางการเมืองและส่งผลทางตรงต่อความเข้มแข็งของประชาสังคม ส่วนความโน้มเอียงทาง การเมืองนั้นก็ส่งผลทางตรงต่อความเข้มแข็งของประชาสังคม ทำให้การสื่อสารสังคมออนไลน์ส่งผลทางตรงและทางอ้อมต่อ ความเข้มแข็งของภาคประชาสังคม

วัฒนธรรมการเมือง (Political Cultural Approach)

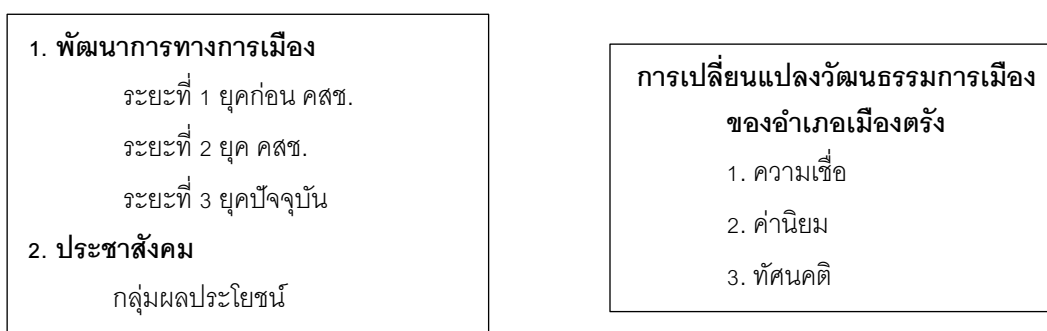
วัฒนธรรมทางการเมืองของประเทศไทยได้มีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองในประเทศและ ต่างประเทศมาเกือบทุกยุคทุกสมัย สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร (2556) ก็ได้กล่าวถึงวัฒนธรรมทางการเมืองว่า เป็นส่วนหนึ่งของวัฒนธรรมซึ่งเป็นผลผลิตของความรู้ ความคิด และความเชื่อทางการเมืองที่บุคคลหรือกลุ่มบุคคลได้รับการ ถ่ายทอดจากรุ่นหนึ่งสู่อีกรุ่นหนึ่งโดยผ่านกระบวนการกล่อมเกลางานสังคมหรือกระบวนการกล่อมเกลางานการเมือง ซึ่งประกอบด้วยสถาบันหลักที่สำคัญ ได้แก่ สถาบันครอบครัว สถาบันการศึกษา สถาบันศาสนา สถาบันการเมืองการ ปกครอง สถาบันสื่อมวลชน และสถาบันสันตนาการบันเทิงคดีต่าง ดังนั้นวัฒนธรรมทางการเมืองจึงมีความสำคัญ ดังนี้คือ

- 1) วัฒนธรรมทางการเมืองเป็นปัจจัยสำคัญที่ช่วยเสริมสร้างความชอบธรรมทางการเมืองให้กับระบบการปกครองของแต่ละรัฐและทำให้ระบบการเมืองของแต่ละรัฐดำรงคงอยู่ได้อย่างราบรื่นเพราะว่าประชาชนจะให้การสนับสนุนและให้ความ ร่วมมือกับรัฐบาลโดยการเชื่อฟังคำสั่งและกฎหมายต่าง ๆ อันทำให้เกิดความมีระเบียบของสังคม
- 2) เป็นปัจจัยสำคัญในการกระตุ้นหรือริเริ่มให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองซึ่งมักได้รับอิทธิพลมาจากตะวันตกและมักเกิดในหมูชนชั้น ผู้นำของสังคม (Elite) ซึ่งไม่พอใจสภาพการปกครองทางการเมืองที่ล้าหลังและด้อยประสิทธิภาพไม่สามารถแก้ไขปัญหา และตอบสนองความต้องการของประชาชนได้จึงต้องการให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางการเมือง

สำหรับวัฒนธรรมทางการเมืองในภาคใต้ของประเทศไทย นั้น มักจะมีเอกลักษณ์อันเป็นลักษณะของคนใต้ ไม่ว่าจะเป็นด้านภาษา อาหาร การดำเนินชีวิต และการเมืองก็ตาม วุฒิสสาร ต้นไชย (2558) ก็ได้กล่าวถึงอัตลักษณ์ของภาค ประชาสังคมในภาคใต้นั้น ซึ่งเป็นอัตลักษณ์หนึ่งที่มีความผสมผสานกับวัฒนธรรมของภาคใต้ ที่มีวัฒนธรรมระดับ กระจุกที่มากกว่าภาคอื่น กล่าวคือ การมีความเป็นเสรีชนสูง ต้องการปลดจากอำนาจรัฐ หยิ่งในศักดิ์ศรี ฟุ้งตนเองได้ ไม่ ต้องการความช่วยเหลือจากรัฐมากนัก ยกเว้นแต่เรื่องใหญ่ ๆ แต่มักจะชอบฟุ้งตนเองและกลุ่มก้อน หากทำไม่สำเร็จจึงจะ ไปฟุ้งนักการเมือง แต่จะไม่ค่อยฟุ้งข้าราชการเพราะไม่เชื่อว่าจะช่วยเหลือได้ ภาคประชาสังคมในภาคใต้นั้น จะมีความ แตกต่างจากภาคอื่น ๆ เนื่องจากชุมชนท้องถิ่นมักจะกินคืออยู่ดี ไม่ค่อยอยากและไม่ค่อยว่างงาน วัฒนธรรมคนใต้มักจะชอบ คนพูดเก่งใช้สำนวนโวหารดี และคิดว่าคนที่พูดได้ดีย่อมเป็นคนเก่ง มีความรู้และความคิดเป็นระบบ มองว่าคนที่กล้าพูดคือ คนกล้าหาญมาก โดยวิถีชีวิตของคนใต้นี้ได้มีส่วนหล่อหลอมให้มีความสนใจเรื่องราว ความเป็นไปของท้องถิ่นตนเองมีการ

ถ่ายทอดพฤติกรรมของบรรพบุรุษให้กับบุคคลระหว่างรุ่นต่อรุ่น และการถ่ายทอดในแต่ละรุ่นทางความคิดสูง มีเวทีที่สามารถพบปะแลกเปลี่ยนข้อมูล คนได้มักติดตามข่าวสารการเมือง เศรษฐกิจโดยมีการรวมกลุ่มกันอยู่หลายแห่ง เช่น ร้านน้ำชายามเช้า แหล่งรับพืชผลทางเกษตร ได้แก่ น้ำยาพยากรณ์และปาล์มมักจะมีเรียกกันว่า “คอกการเมือง” เป็นต้น ดังงานวิจัยของ ชื่นกมล ทิพยกุล (2542) ที่ได้ศึกษารูปแบบการสื่อสารในสภาวภาพของประชาชนในจังหวัดตรัง ผลการวิจัยพบว่า รูปแบบการสื่อสารในสภาวภาพ ประกอบด้วย บทบาทการเสวนา วิธีการเสวนา การโต้ตอบกันในวงเสวนา โดยผู้ร่วมวงเสวนากาแฟ จะมีหลายบทบาท ทั้งบทบาทการเปิดประเด็น บทบาทการสนับสนุน บทบาทการโต้แย้ง และบทบาทของผู้รับฟัง โดยบทบาทที่แตกต่างกันจะทำให้วิธีการเสวนาที่แตกต่างกัน ทั้งวิธีการตั้งคำถาม วิธีการพูดเปรย ๆ วิธีการอธิบายและหาเหตุผลประกอบโดยผู้ร่วมเสวนาแต่ละคน จะมีบทบาทต่างกันเอง ไม่ว่าจะประเด็นการวิพากษ์วิจารณ์เนื้อหาสาระทางการเมือง เศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม ขณะเดียวกันการรวมกลุ่มในสภาวภาพยังเป็นเป็นการพัฒนาสังคมชุมชน ให้กลายเป็นประชาคมที่เป็นพลังสำคัญในการขับเคลื่อนชุมชนต่อไปอีกด้วย

นอกจากนั้น วิศาล ศรีมหาโร (2554) ได้ทำการศึกษาวัฒนธรรมทางการเมืองและพัฒนาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนภาคใต้: กรณีศึกษาจังหวัดสุราษฎร์ธานี ซึ่งก็พบว่า ลักษณะวัฒนธรรมทางการเมืองของประชาชนในพื้นที่ภาคใต้นั้น ส่วนใหญ่ไม่มีสอดคล้องหรือที่คล้ายคลึงกับวัฒนธรรมการเมืองประชาธิปไตยไทยอย่างทั่วไป กล่าวคือ ในการเลือกตั้งนั้นจะใช้ค่าของเงินมากกว่าคุณค่าของคน โดยนิยมคนที่มีความกล้า ได้กล้าเสีย มีความรักศรัทธาใครแล้วไม่เปลี่ยนแปลง ยกเว้นในเรื่องที่ไปทำเรื่องเสียหายก็จะไม่เลือกกลับมาอีกเลย การได้รับสิทธิพิเศษ ถือว่าเป็นเรื่องของอำนาจบารมีที่จะได้รับ ส่วนรูปแบบของการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนนั้น ทำตามกฎหมายมากกว่าเรื่องของจิตสำนึก การมีส่วนร่วมด้านอื่น ๆ และยังมีพฤติกรรมของคนกลุ่มน้อยในการคอร์รัปชันในกลุ่มของคนภาคใต้ พรภิรมณ์ ศรีทองคำ และวัลลภ รัฐฉัตรานนท์ (2558) ได้ทำการศึกษาทัศนคติทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของประชาชนในตำบลบ้านช้าง อำเภอสองพี่น้อง จังหวัดสุพรรณบุรี ซึ่งพบว่า ประชาชนในพื้นที่มีทัศนคติทางการเมืองแบบประชาธิปไตยในระดับสูง มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช (2558) ได้กล่าวถึงกลุ่มผลประโยชน์และกลุ่มผลักดันว่าเป็นสถาบันทางการเมืองที่มีความสำคัญต่อระบบการเมืองในระบบประชาธิปไตยแบบพหุนิยม สมบัติ อารังธัญวงศ์ (2549) ได้กล่าวถึงวัฒนธรรมการเมืองประกอบไปด้วย ความเชื่อ ค่านิยมและทัศนคติของประชาชนส่งผลต่อระบบการเมืองการปกครองได้ ซึ่งผู้วิจัยจึงนำเอามาเป็นกรอบแนวคิดสำหรับงานวิจัยในครั้งนี้ ดังนั้น จากการทบทวนวรรณกรรมข้างต้นและจากการสัมภาษณ์เชิงลึกกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญทั้ง 51 คนเพื่อให้สอดคล้องกับบริบทของอำเภอเมืองตรัง จังหวัดตรังผู้วิจัยจึงได้กำหนดกรอบแนวคิดสำหรับงานวิจัยในครั้งนี้เอาไว้ดังรูปที่ 1

รูปที่ 1 กรอบความคิดงานวิจัย

4. การดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ด้วยการวิจัยเอกสาร ยุทธศาสตร์การ พัฒนาอำเภอเมืองจังหวัดตรัง บทความทางวิชาการ วิทยานิพนธ์ งานวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ทั้งภาษาไทยและ ภาษาต่างประเทศ รวมถึงการสัมภาษณ์กลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 51 คน จำแนกออกเป็น 4 กลุ่ม ได้แก่ (1) กลุ่ม อาชีพ ได้แก่ เกษตรกร/ชาวสวนยาง ช่างราชการ พนักงานเอกชน ธุรกิจส่วนตัว/ค้าขาย รับจ้างและลูกจ้าง จำนวน 18 คน (2) กลุ่มผลประโยชน์ ได้แก่ นักธุรกิจการค้า เจ้าของโรงงานอุตสาหกรรมและสมาคมวิชาชีพ จำนวน 9 คน (3) พรรค การเมือง ได้แก่ นักการเมืองสังกัดพรรคการเมือง และนักการเมืองไม่สังกัดพรรค จำนวน 6 คน (4) กลุ่มอิทธิพล ได้แก่ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ผู้นำทางศาสนา สื่อมวลชน ครูอาจารย์ และกลุ่ม NGO (Non-Governmental Organization) จำนวน 18 คน รวมทั้งหมด 51 คน โดยการเลือกกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญแบบเจาะจง (Purposive Sampling) สำหรับใช้ในการ สัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi-Structured Interview)

การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ

ผู้วิจัยได้ยึดตามหลักการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ ตามแนวคิดของไมล์ และฮิวเบอร์แมน (Miles & Huberman, 1994) ซึ่งมีองค์ประกอบหลักอยู่ 3 ประการ ได้แก่ (1) การลดทอนข้อมูล (Data Reduction) ที่ได้รับมาจากการ สัมภาษณ์เชิงลึกจากกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญจำนวน 51 คน (2) การจัดระเบียบข้อมูล (Data Display) ซึ่งจะเป็นการจัด ระเบียบข้อมูลที่มีการกระจายให้มารวมกลุ่มกันเพื่อความง่ายและสะดวกต่อการตีความโดยผู้วิจัยเพื่อค้นพบผล การศึกษาในเรื่อง การเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมการเมืองของประชาสังคมในเขตอำเภอเมือง จังหวัดตรัง (3) การหาข้อสรุป การตีความและการตรวจสอบความถูกต้องตรงประเด็นของผลการวิจัยจากกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญจำนวน 51 คน ในเรื่อง การเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมการเมืองของประชาสังคมในเขตอำเภอเมืองตรัง

5. ผลการวิจัย

พัฒนาการทางการเมืองของอำเภอเมืองตรัง จังหวัดตรัง

ช่วงเวลา

ระยะที่ 1 ยุคก่อน คสช. ประชาชนในอำเภอเมืองตรังมีวิถีชีวิตแบบเรียบง่ายตามลักษณะของคนใต้ ที่มี ศิลปวัฒนธรรมอันเป็นเอกลักษณ์ และก็มีใจความสนใจติดตามข่าวสารบ้านเมืองกัน แต่เมื่อมีการรัฐประหาร รัฐบาล พ.ต.ท. ดร.ทักษิณ ชินวัตร (ยศในขณะนั้น) เมื่อ ปี พ.ศ. 2549 และการเข้ามาทำการรัฐประหารรัฐบาล นางสาวยิ่งลักษณ์ ชินวัตร เมื่อ พ.ศ. 2557 ก็จะมีทั้งคนที่ชอบและไม่ชอบรัฐบาลของตระกูลชินวัตร ในสมัยนั้น สภาพสังคมของอำเภอเมืองตรัง จึง เป็นสังคมตามลักษณะของคนใต้ ประชาชนพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน เมื่อถึงฤดูกาลเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (ส.ส.) สมาชิกวุฒิสภา (ส.ว.) นายองค์การบริหารส่วนจังหวัด นายกเทศมนตรี นายองค์การบริหารส่วนตำบล สมาชิก สภาจังหวัด (ส.จ.) และสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล (ส.อบต.) ประชาชนที่มีสิทธิ์ก็จะไปเลือกตั้งตามหน้าที่ ซึ่งก็ มักจะเลือกผู้สมัครจากพรรคประชาธิปัตย์ หรือ พรรคประชาธิปัตย์ให้การสนับสนุน และนายชวน หลีกภัย เป็นผู้สนับสนุน จึงทำให้พรรคประชาธิปัตย์ชนะการเลือกตั้งระดับชาติและระดับท้องถิ่นมาโดยตลอด เนื่องจากจังหวัดตรัง ถือได้ว่าเป็น ฐานเสียงที่สำคัญของพรรคประชาธิปัตย์ ดังแนวคิดของ ภิญโญ ต้นพิทยคุปต์ (2554) กล่าวว่า การเมืองของจังหวัดตรัง ว่า ด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจะผูกติดอยู่กับพรรคประชาธิปัตย์ และนายชวน หลีกภัย อย่างต่อเนื่องยาวนาน

โดยเฉพาะอย่างยิ่งหลังจากนายชวนขึ้นเป็นหัวหน้าพรรคประชาธิปัตย์ ในปี พ.ศ. 2533 เป็นต้นมา พรรคประชาธิปัตย์จะผูกขาดทางการเมืองของจังหวัดตรังมาโดยตลอด ชาวตรังมีความเชื่อมั่น ศรัทธา ในตัวพรรคประชาธิปัตย์และนายชวน หลีกภัย จะมีมากถึงขนาดที่แม้ นายทวี שראל อดีตสมาชิกพรรคประชาธิปัตย์ จากอำเภอห้วยยอด ที่เคยได้รับคะแนนเลือกตั้งสูงสุดของจังหวัดตรังมาก่อน ยังกลับต้องพ่ายแพ้การเลือกตั้ง เมื่อย้ายไปสังกัดพรรคการเมืองอื่นและลงเลือกตั้งในครั้งนั้น ส่วนการเลือกตั้งเมื่อ ปี พ.ศ. 2549 ที่พรรคประชาธิปัตย์ไม่ส่งผู้สมัคร จำนวนผู้ที่ไม่ประสงค์จะใช้สิทธิของจังหวัดตรัง ก็มีจำนวนสูงมาก ซึ่งสูงกว่าจำนวนคะแนนที่ผู้ได้รับเลือกตั้งสูงสุดได้รับถึงเกือบ 20 เท่า

“การเมืองไม่มีอะไรเปลี่ยนแปลงนะครับ เพราะว่า คนตรังเกือบทั้งจังหวัด ก็มักจะเลือกผู้สมัครจากพรรคประชาธิปัตย์ หรือ นายชวน หลีกภัย เป็นผู้สนับสนุนอยู่แล้ว จึงทำให้พรรคประชาธิปัตย์ สามารถชนะการเลือกตั้งในระดับชาติและระดับท้องถิ่นมาอย่างยาวนาน ใครที่เป็นตัวแทนของพรรคนี้ ก็ชนะแทบจะไม่ต้องหาเสียงมากก็ได้ เนื่องจากจังหวัดตรัง ถือได้ว่าเป็นเมืองหลวงของพรรคประชาธิปัตย์ ก็ว่าได้” (ครูอาจารย์, สัมภาษณ์, 3 มิถุนายน 2564)

ระยะที่ 2 ยุค คสช. เข้ามามีอำนาจทางการเมืองก็เกิดได้ปัญหาความขัดแย้งทางด้านความคิดเห็นในการเมืองของกลุ่มต่าง ๆ คสช. ได้ยกเลิกการเลือกตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทั้งหมดทั่วประเทศ ซึ่งประชาชนอำเภอเมืองตรังต้องการให้รัฐบาลพลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา จัดให้มีการเลือกตั้งในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้เร็วที่สุด เพื่อจะได้มีส่วนร่วมทางการเมืองและรักษาสิทธิทางการเมืองของตนเองในการเลือกคนที่รัก พรรคการเมืองที่ชอบและสนับสนุน โดยเฉพาะอย่างยิ่งการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ที่ถือว่ามีความสำคัญมากในการเข้าไปทำหน้าที่แทนประชาชนในสภาผู้แทนราษฎร ในยุคนี้ จึงทำให้เกิดเป็นความขัดแย้งทางการเมืองเกิดขึ้นโดยกลุ่มชนรุ่นเก่า ๆ อายุตั้งแต่ 50 ปีขึ้นไป บางคนก็เห็นด้วย กับ คสช. ที่ มีการยึดอำนาจการปกครองมาจากรัฐบาลนางสาวยิ่งลักษณ์ ชินวัตร เมื่อ ปีพ.ศ. 2557 แต่บางกลุ่มก็ไม่ได้เห็นด้วย โดยเฉพาะคนวัยหนุ่มสาว วัยรุ่น นักศึกษา หรือคนที่มีอายุต่ำกว่า 50 ปีลงมา เพราะจะทำให้พัฒนาทางการเมืองของประเทศไทย และของจังหวัดตรัง ถอยหลัง ไม่เป็นประชาธิปไตย เศรษฐกิจถดถอย การค้าขายกับต่างประเทศล้าบากโดยเฉพาะอย่างยิ่งประเทศตะวันตกไม่ให้การยอมรับประเทศไทย นอกจากนี้ การตรากฎหมายต่าง ๆ ก็ช่วยทำให้ คสช. สามารถสืบทอดอำนาจทางการเมืองโดยมีสมาชิกวุฒิสภา (ส.ว.) จำนวน 250 เสียงคอยให้การสนับสนุน ส่วนสถาบันการเมืองอย่างพรรคการเมืองต่าง ๆ ก็อ่อนแอลง เนื่องจากการไม่มีการเลือกตั้ง และกระบวนการทางการเมืองต่าง ๆ ก็มักจะผูกอยู่กับ คสช. และ พรรคพวกของ คสช.

“คนของพรรคประชาธิปัตย์ ก็ไปร่วมขับไล่ รัฐบาลของนางสาวยิ่งลักษณ์ ชินวัตร เมื่อ ปี พ.ศ. 2557 ที่มาจากการเลือกตั้ง คนตรังบางส่วนก็เข้ากรุงเทพฯ ไปร่วมชุมนุมกับเขา ด้วย นายชวน หลีกภัย, นายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ อดีตหัวหน้าพรรคประชาธิปัตย์ และ ส.ส. ของพรรคบางส่วน ก็ไปร่วมชุมนุม นายสุเทพ เทือกสุบรรณ เป็นแกนนำ กปปส. พูดัง ๆ ว่า พรรคประชาธิปัตย์ เป็นแกนนำในครั้งนั้น ก็คงไม่ผิด ซึ่งก็มีคนที่เห็นด้วย และไม่เห็นด้วยนะ จึงทำให้มีผลกระทบต่อคะแนนความนิยมของพรรคประชาธิปัตย์ และตัวนายชวน .. เริ่มลดลง นับแต่นั้น มาละ” (ประชาชน, สัมภาษณ์, 12 มิถุนายน 2564)

ระยะที่ 3 ยุคปัจจุบัน เมื่อ คสช. โดยการนำของพลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา ได้จัดให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (ส.ส.) เมื่อวันที่ 4 มีนาคม พ.ศ. 2562 เพื่อเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (ส.ส.) จำนวน 500 คน นับเป็นการเลือกตั้งทั่วไปครั้งแรกหลังจากรัฐประหารรัฐบาลนางสาว ยิ่งลักษณ์ ชินวัตรเมื่อ พ.ศ. 2557 โดย คสช. ได้ตรากฎหมายการเลือกตั้งภายใต้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 นั้น ซึ่ง คสช. ได้ออกกฎหมายลูกสำหรับใช้ในการเลือกตั้ง ส.ส. เอาไว้มากมาย เช่น จำกัดจำนวนป้ายรณรงค์หาเสียง ขบวนการหาเสียงเลือกตั้ง และการใช้เงินในการหาเสียง ในจังหวัดตรัง โดยมีคณะกรรมการการเลือกตั้ง (กกต.) ประจำจังหวัดตรัง คอยสอดส่อง ดูแลอย่างใกล้ชิด ทำให้ขาดสีสันของการเลือกตั้ง ซึ่งไม่เหมือนกับในอดีต นอกจากนั้น คุณสมบัติของผู้สมัคร ส.ส. ที่ไม่โดดเด่น กลยุทธ์ที่ใช้ในการหาเสียง ยังคงเป็นรูปแบบเดิม ๆ กระบวนการหาเสียงของผู้สมัคร รวมทั้งกลยุทธ์ในการประชาสัมพันธ์และรณรงค์การเลือกตั้งของคณะกรรมการการเลือกตั้ง ไม่สามารถจูงใจให้ประชาชนเข้าไปมีส่วนร่วมมากนัก เป็นต้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งนโยบายของรัฐบาลที่มีต่อการเลือกตั้ง มีส่วนสำคัญต่อความตื่นตัว และการร่วมมือในการประชาสัมพันธ์ และรณรงค์การเลือกตั้งของภาคส่วนต่าง ๆ และส่งผลต่อบรรยากาศการเลือกตั้ง สำหรับการสรรหาสมาชิกวุฒิสภา และสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรลดน้อยลงไปมาก ประชาชนในจังหวัดตรัง ก็ไม่ค่อยมีการแสดงออกทางการเมือง เพราะกระทำได้อย่างยากลำบาก และอาจจะถูกรัฐบาลพลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา ฟ้องร้องดำเนินคดีได้ รวมถึงความนิยมในพรรคประชาธิปัตย์ และนายชวน หลีกภัย เริ่มลดน้อยลง ดังจะเห็นได้ว่า ผู้สมัครจากพรรคประชาธิปัตย์ เขต 1 จังหวัดตรัง พ่ายแพ้ให้แก่ผู้สมัครจากพรรคพลังประชารัฐ สำหรับการเลือกตั้งครั้งที่ผ่านมา จึงทำให้การเมืองภายในจังหวัดตรัง เกิดการเปลี่ยนแปลงไปอย่างชัดเจน

“เราอยากลองเปลี่ยนตัว ส.ส. ของเขต 1 บ้าง จากพรรคประชาธิปัตย์ เป็นพรรคอื่นดู เผื่อว่าจะช่วยทำให้คุณภาพชีวิตของประชาชนอะไร ๆ ดีขึ้นกว่าเดิม ทั้งรายได้ ราคายางพารา และปาล์มน้ำมันสูงขึ้น การพัฒนาจังหวัดตรัง อย่างถนนหนทาง คู คลอง หนองบึงต่าง ๆ จะได้รับการดูแล แก้ไขและสามารถทำให้เศรษฐกิจของจังหวัดตรังดีขึ้นกว่าเดิมเหมือนกับจังหวัดอื่น ๆ ที่เขาพัฒนาไปกันมากแล้วอย่างสงขลา กระบี่และภูเก็ต” (ประชาชน, สัมภาษณ์, 1 กรกฎาคม 2564)

สรุป

พัฒนาการทางการเมืองของอำเภอเมืองตรัง จังหวัดตรัง ได้มีการพัฒนามาโดยตลอด นับตั้งแต่ก่อนยุค คสช. เข้ามามีอำนาจ เนื่องจากการมีส่วนร่วมของประชาชนตามระบอบประชาธิปไตยมีสูง แต่ในยุค คสช. เข้าบริหารประเทศแทนรัฐบาลของนางสาวยิ่งลักษณ์ ชินวัตร ทำให้พัฒนาการเมืองของอำเภอเมืองตรัง และของประเทศไทยถอยหลังเนื่องจากไม่มีการเลือกตั้งทั้งระดับชาติและระดับท้องถิ่นยาวนานถึง 5 ปี ในขณะที่เดียวกันสถาบันการเมืองโดยเฉพาะอย่างยิ่งพรรคการเมืองอ่อนแอลงมาก และในยุคปัจจุบันเมื่อ คสช. ประกาศให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรตามกฎหมายและกระบวนการทางการเมือง ภายใต้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ปี พ.ศ. 2560 ขึ้นแล้ว พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา ก็ยังคงเป็นนายกรัฐมนตรี และพรรคพวกก็ยังคงมีอำนาจในการบริหารประเทศ แต่ในขณะที่เดียวกันปัญหาความขัดแย้งในสังคมก็ยังไม่หมดไป ดังแนวคิดของ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร (2557) ได้กล่าวถึงการพัฒนาทางการเมืองเป็นกระบวนการทางการเมืองในการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างองค์การทางการเมือง และกิจกรรมทางการเมืองที่จะนำไปสู่การบรรลุเป้าหมายทาง

การเมืองที่ปรารถนา นอกจากนี้ ยังรวมถึงการเปลี่ยนแปลงระบบการเมืองให้ทันสมัย การพัฒนาระบบการเมือง ระบบบริหาร ระบบเศรษฐกิจให้มีเสถียรภาพ และการพัฒนาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของภาคประชาชน

ประชาสังคม

การเปลี่ยนแปลงไปของสภาพแวดล้อม ทั้งในประเทศไทย หรือต่างประเทศ ทั้งทางด้านการเมือง เศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม เทคโนโลยี ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ และการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโควิด 19 จึงมีผลต่อการรวมกลุ่มของประชาชนมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งช่วงการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโควิด 19 ที่ทำให้ประชาชนมาพบปะสังสรรค์ และมาร่วมงานประเพณีต่าง ๆ ลดน้อยลงตามไปด้วย จากการทบทวนวรรณกรรมของผู้วิจัยในส่วนของภาคประชาสังคมในจังหวัดตรัง จะมีการแบ่งกลุ่มต่าง ๆ ออกเป็น 4 กลุ่ม ดังต่อไปนี้ คือ

กลุ่มผลประโยชน์ในอำเภอเมืองตรัง เป็นการรวมกลุ่มของบุคคลที่มีแนวคิด หรืออุดมการณ์ทางการเมือง การค้า การลงทุน หรือทางการเมืองที่เหมือนกันหรือคล้าย ๆ กัน มีผลประโยชน์อย่างใดอย่างหนึ่ง เพื่อต้องการผลักดันก่อให้เกิดนโยบายสาธารณะ (Public Policy) หรือให้เกิดผลอันเป็นไปในทิศทางเดียวกัน คือ นักธุรกิจการค้า เจ้าของโรงงาน อุตสาหกรรม และสมาคมวิชาชีพ ที่ประกอบกิจการในพื้นที่อำเภอเมือง จังหวัดตรัง ที่จะมีพลังอำนาจในการต่อรองผลประโยชน์ต่าง ๆ ทั้งให้แก่อนตนเองและส่วนรวม แต่จะเน้นไปที่ผลประโยชน์ส่วนตนและพรรคพวกมากกว่า

กลุ่มอาชีพของชาวอำเภอเมืองตรัง มีการรวมตัวของชาวบ้านที่ประกอบอาชีพเดียวกัน หรือดำเนินกิจกรรมด้านอาชีพ กิจกรรมผลิต และจำหน่ายอย่างต่อเนื่อง ที่มีบทบาทหน้าที่ต่อการเรียกร้องผลประโยชน์ต่อกลุ่มตนเอง โดยผ่านกระบวนการรวมกลุ่ม ได้แก่ กลุ่มเกษตรกรชาวสวนยางพารา กลุ่มข้าราชการ กลุ่มพนักงานเอกชน กลุ่มธุรกิจส่วนตัว/ค้าขาย กลุ่มรับจ้าง

และกลุ่มลูกจ้างที่อาศัยอยู่ในพื้นที่เขตอำเภอเมือง จังหวัดตรังจะมีลักษณะเฉพาะของความเหนียวแน่น กลมเกลียวกัน ตามลักษณะของอันโตเดนต์ของชาวใต้ พรรคการเมืองที่มีกลุ่มบุคคลที่มีการจัดตั้งองค์กรร่วมกัน โดยมีอุดมการณ์ทางการเมืองเหมือนกันเดียวกัน ซึ่งจะแบ่งออกเป็น 2 ชั่ว ก็คือพรรคประชาธิปัตย์ และพรรคการเมืองอื่น ๆ โดยมีเพื่อประสงค์หลักก็คือเพื่อเป็นรัฐบาลหรือผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อดำเนินการตามอุดมการณ์ของตนหรือกลุ่มมีสัมฤทธิ์ผล

นอกจากนั้น ยังมีนักการเมืองสังกัดพรรคการเมือง และนักการเมืองไม่สังกัดพรรคในเขตพื้นที่อำเภอเมือง จังหวัดตรัง อีกด้วย ซึ่งมีอำนาจต่อรองผลประโยชน์สูงมาก กลุ่มอิทธิพลซึ่งเป็นกลุ่มบุคคลที่รวมตัวกันจัดตั้งหรือผลักดันบุคคลให้มีอำนาจในการต่อรองต่าง ๆ โดยมีจุดประสงค์อย่างเดียวกัน หวังผลทางการเมืองอย่างใดอย่างหนึ่ง คือ กลุ่มกำนัน กลุ่มผู้ใหญ่บ้าน กลุ่มผู้นำทางศาสนา สื่อมวลชน ครูอาจารย์ และกลุ่มองค์กรไม่แสวงหาผลกำไรในเขตพื้นที่อำเภอเมืองตรังโดยเฉพาะอย่างยิ่ง กลุ่มกำนัน กลุ่มผู้ใหญ่บ้าน ซึ่งเป็นกลุ่มอิทธิพลที่มีอิทธิพลสูงที่สุด เนื่องจากเป็นฐานเสียงให้กับพรรคการเมือง

“กลุ่มกำนัน กลุ่มผู้ใหญ่บ้าน เป็นกลุ่มผลประโยชน์ที่มีอิทธิพลสูงมากต่อผลทางการเมืองในระดับท้องถิ่น และในระดับชาติอย่างการเลือกตั้ง ส.ส. ที่ผ่านมาซึ่งผู้สมัครของพรรคพลังประชารัฐสามารถพลิกเอาชนะผู้สมัครของพรรคประชาธิปัตย์ลงได้มันก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองครั้งที่สำคัญของเขต 1 จังหวัดตรังเลยก็

ว่าได้นะครับ แสดงให้เห็นว่ามีคนจำนวนมากที่ไม่นิยมพรรคประชาธิปัตย์และนายชวน หลีกภัยแล้ว” (ผู้ใหญ่บ้าน, สัมภาษณ์, 9 มิถุนายน 2564)

สรุปได้ว่า ภาคประชาสังคมของอำเภอเมืองตรัง นับตั้งแต่ยุคก่อน คสช. ยุค คสช. จนกระทั่งถึง ยุคปัจจุบัน กฎหมายการเมือง โดยเฉพาะอย่างยิ่งรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ปี พ.ศ. 2540 และ ปี พ.ศ.2560 ที่สถาบันการเมืองหลัก ก็คือพรรคการเมือง กระบวนการทางการเมือง กลุ่มผลประโยชน์ต่าง ๆ มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมการเมืองของประชาสังคม ในเขตอำเภอเมืองตรัง จังหวัดตรัง มาโดยตลอด ตามการเปลี่ยนแปลงไปของสภาพแวดล้อม ทั้งทางด้านการเมือง เศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม เทคโนโลยี ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ และการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโควิด 19 อีกด้วย ที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมการเมืองของประชาสังคมในเขตอำเภอเมืองตรัง เป็นไปตามผู้มีส่วนได้ส่วนเสียของฐานเสียงในแต่ละยุคที่มีฐานเสียงคะแนนแตกต่างกันตามช่วงอายุคนโดยเฉพาะเทคโนโลยีมีอิทธิพลสูงมาก ดังแนวคิดของ นิธิ เอียวศรีวงศ์ (2561) ได้กล่าวว่า อิทธิพลของความก้าวหน้าของเทคโนโลยีการติดต่อสื่อสารที่มีต่อการเปลี่ยนแปลงของประชาสังคมและประชาธิปไตย ว่า อิทธิพลของอินเทอร์เน็ต ทำให้เกิดขบวนการเคลื่อนไหวที่ปราศจากผู้นำ และปราศจากการจัดตั้ง และทำให้บทบาทขององค์กรในภาคประชาสังคมลดน้อยลงที่ผ่านมามีสมมติฐานว่าประชาสังคมต้องอยู่ บนฐานของปฏิสัมพันธ์ของพลเมือง ในลักษณะของการพบปะพูดคุย แลกเปลี่ยนในชีวิตจริง

การเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมการเมืองของประชาสังคมในเขตอำเภอเมืองตรัง

พัฒนาการทางการเมืองและภาคประชาสังคมในเขตอำเภอเมืองตรัง นับเป็นปัจจัยที่สำคัญที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมการเมือง นับตั้งแต่ยุคก่อน คสช. เข้ามายึดอำนาจรัฐบาลของ พ.ต.ท. ดร.ทักษิณ ชินวัตร และนางสาว ยิ่งลักษณ์ ชินวัตร จนกระทั่งยุค คสช. ที่ไม่มีการเลือกตั้งทั้งระดับชาติหรือระดับท้องถิ่น จนกระทั่งถึงในยุคปัจจุบันที่มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร แล้วนั้น และทำให้กฎหมายการเมืองต่าง ๆ เช่น กฎหมายเลือกตั้ง การคำนวณสูตร ส.ส. ที่มาของ ส.ว. สถาบันการเมือง กระบวนการทางการเมืองต่าง ๆ ยังคงอยู่ภายใต้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ปี พ.ศ. 2560 ซึ่งทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองของประเทศไทย และจังหวัดตรัง อย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ เช่นเดียวกันซึ่งบทบาทของภาคประชาสังคม ซึ่งได้แก่ กลุ่มอาชีพ กลุ่มผลประโยชน์ พรรคการเมือง และกลุ่มอิทธิพลในอำเภอเมืองตรัง มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรม การเมืองของประชาสังคมในเขตอำเภอเมืองตรังในด้านต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

ด้านความเชื่อ ซึ่งการยอมรับว่า สิ่งใดสิ่งหนึ่งเป็นความจริง หรือมีการดำรงอยู่จริงโดยอาศัยประสบการณ์ตรง การไตร่ตรอง หรือการอนุมานว่าจริงเกี่ยวกับความศรัทธาที่มีต่อนักการเมือง การลงคะแนน เชื่อมโยงกับกระบวนการทางการเมือง ของประชาสังคมในเขตอำเภอเมือง จังหวัดตรัง ในอดีตประชาชนมักจะเชื่อฟังผู้นำชุมชน กำนันและผู้ใหญ่บ้านเป็นหลักในการชักจูงประชาชนให้ยึดถือกฎหมาย การเมือง สถาบันทางการเมือง และกระบวนการทางการเมืองของประชาสังคมในเขตอำเภอเมือง จังหวัดตรัง แต่ในปัจจุบันได้มีการเปลี่ยนแปลงไป เพราะประชาชนสามารถติดตามข่าวสารต่าง ๆ ได้เองด้วยการใช้อินเทอร์เน็ต Facebook และการส่งข้อความทาง Application Line ทำให้พรรคการเมือง คสช. รัฐบาล กลุ่มผู้มีอิทธิพล กลุ่มผลประโยชน์ต่าง ๆ กลุ่มอาชีพ ไม่สามารถจะมาชักชวนหรือโฆษณาชวนเชื่อได้ง่าย เหมือนกับในอดีตที่ผ่านมา

“เมื่อก่อนชาวบ้านจะเชื่อกัน ผู้ใหญ่บ้าน ผู้มีอิทธิพลในพื้นที่สูงมากแต่ปัจจุบันสังคมมันเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็วสมัยก่อนลุงไม่มีโทรศัพท์ที่ใช้ที่ทันสมัย ลูกหลานก็ซื้อให้ สอนให้ใช้เป็น ลุงก็มี Facebook Line นะ เราผู้ศึกษาจาก Internet ไม่ต้องมีใครมาชักจูงให้เชื่อเรื่องนั้นเรื่องนี้เหมือนสมัยก่อนแล้วนะใครจะคิดว่าอดีต ส.ส. ตรัง 3 สมัยของพรรคประชาธิปัตย์จะแพ้เลือกตั้งเดี๋ยวนีเทคโนโลยีมันก้าวหน้าไปไกลมากทำให้สังคม ชุมชนต่าง ๆ ในเมืองตรังเปลี่ยนแปลงตามไปด้วยนะ” (ประชาชน, สัมภาษณ์, 20 มิถุนายน 2564)

ด้านค่านิยม ชาวอำเภอเมืองตรังเริ่มความคิดเห็นแตกต่างกันทางการเมืองมากกว่าในอดีตระหว่างคนในครอบครัวเดียวกันโดยการยอมรับนับถือชมชอบ ขึ้นชมบุคคลที่มีฐานะทางสังคมสูงในกรุงเทพมหานครหรือต่างพื้นที่มากขึ้นของประชาสังคมในพื้นที่เขตอำเภอเมืองตรัง แต่ยังคงวัฒนธรรมที่มักจะชอบคนใหญ่โต ๆ ในจังหวัดตรัง ชอบประชาธิปัตย์อยู่ นับตั้งแต่คณะรักษาความสงบแห่งชาติทำรัฐประหาร มีการจัดตั้งพรรคพลังประชารัฐ และพรรคก้าวไกล รวมถึง ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีต่าง ๆ จึงทำให้วัฒนธรรมทางการเมือง และกระบวนการทางการเมืองของประชาสังคมในเขตอำเภอเมือง จังหวัดตรัง เปลี่ยนแปลงไปมาก เช่นเดียวกันชาวอำเภอเมืองตรัง เริ่มหันไปเลือกผู้สมัคร และนิยมพรรคพลังประชารัฐ และพรรคก้าวไกลมากยิ่งขึ้น แต่สำหรับพรรคเพื่อไทยยังไม่เป็นที่นิยมมากนัก

“ความคิดของชาวอำเภอเมืองตรัง ตอนนั้นเริ่มมีความคิดเห็นแตกต่างกันออกไป ระหว่างคนรุ่นเก่ากับคนรุ่นใหม่ ๆ เพราะคนรุ่นใหม่ ๆ นิยมชมชอบพรรคก้าวไกลกันมากตามความคิดของเด็กรุ่นใหม่กันนะ ส่วนคนรุ่นเก่า ๆ กลาง ๆ ก็ยังนิยมพรรคประชาธิปัตย์และตัวคุณชวนอยู่มีความเห็นต่างกันระหว่างคนในครอบครัวเดียวกันนะ ในขณะเดียวกันคนรุ่นเก่า ๆ บางส่วนก็มีความคิดเริ่มอยากที่จะเปลี่ยนตัวแทนจากพรรคประชาธิปัตย์ไปยังพรรคอื่น ๆ เพราะอยากเห็นการเปลี่ยนแปลงดูบ้างไม่ใช่วัฒนธรรมการเมืองแบบเดิมที่เชื่อว่าพรรคประชาธิปัตย์และชวน เชื้อซ้ำ” (ประชาชน, สัมภาษณ์, 3 กรกฎาคม 2564)

ด้านทัศนคติของประชาสังคม ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดตรัง มีแนวโน้มทางด้านความคิดและทำที่ที่มีต่อกฎหมาย รัฐธรรมนูญ และพระราชบัญญัติต่าง ๆ ซึ่งประชาชนในปัจจุบันมองการเมืองเป็นเรื่องของการต่อรองผลประโยชน์ การสืบทอดอำนาจ ของ คสช. สถาบันทางการเมืองอย่างพรรคการเมืองต่าง ๆ ก็ต่อรองเพื่อให้ได้เป็นรัฐบาล รัฐมนตรี มากกว่าจะคำนึงถึงผลประโยชน์ของประชาชนและกระบวนการทางการเมืองต่าง ๆ ก็เอื้อประโยชน์ให้รัฐบาลของ พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา ให้สามารถสืบทอดอำนาจโดย มี ส.ว. จำนวน 250 คน คอยสนับสนุนทำให้ทัศนคติของประชาสังคมในเขตอำเภอเมืองตรัง มีการเปลี่ยนแปลงไปตามยุคสมัย ที่ไม่ยึดติดอยู่กับพรรคการเมืองเดิม หรือผู้สมัครสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรคนเดิม และรัฐบาลของ พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา

“การเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมการเมืองของประชาสังคม ในเขตอำเภอเมืองตรัง มันค่อย ๆ เปลี่ยนแปลงนะครับ สำหรับในอดีตแต่ในยุคปัจจุบัน มันเปลี่ยนแปลงไปเร็วมากเพราะเทคโนโลยี อินเทอร์เน็ต ที่วี Facebook คนเข้าถึงได้ง่ายรัฐบาล คณะรัฐมนตรี พรรคการเมือง ส.ส.; ส.ว. ทำอะไรไว้ มีผลงาน หรือไม่มีผลงาน ประชาชนรู้หมด แต่คนตรังก็มีทริเียนการไปร่วมชุมนุมกับ กปปส. ในกรุงเทพฯ ด้วย เราไม่ได้ยึดติดกับอะไร ที่

เป็นพรรคประชาธิปไตยเหมือนในอดีตแล้ว ปัจจุบันเราจะเลือกพรรคที่มีผลงาน ประชาชนเข้าถึงได้ง่ายมากกว่า และมีธรรมาภิบาลด้วยนะ” (ประชาชน, สัมภาษณ์, 11 กรกฎาคม 2564)

สรุปได้ว่า เกิดการเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมการเมืองของภาคประชาสังคมในเขตอำเภอเมืองตรังที่มีการเปลี่ยนแปลงไปทั้งในด้านความเชื่อ ด้านค่านิยม และด้านทัศนคติที่สอดคล้องกับปัจจัยในด้านพัฒนาการทางการเมืองที่เริ่มพัฒนาขึ้นมาตามลำดับตามช่วงเวลาของยุคก่อน คสช. ยุค คสช. และจนกระทั่งถึงในยุคปัจจุบัน ส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมการเมืองของภาคประชาสังคม ในเขตอำเภอเมืองตรัง ซึ่งสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงไปของสภาพแวดล้อมทางการเมือง เศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม และเทคโนโลยี โดยเฉพาะอย่างยิ่งเทคโนโลยีสมัยใหม่ สามารถเข้ามาเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมการเมืองของภาคประชาสังคมในเขตอำเภอเมืองตรัง ประกอบกับภาคประชาสังคม ยังต้องการให้รัฐบาล หน่วยงานราชการ พรรคการเมืองยึดหลักธรรมาภิบาลในการบริหารประเทศอีกด้วย ดังแนวคิดของ พระครูปลัด เกษฎา ผาทอง, ธีรภัทร์ เสรีรังสรรค์, บุญทัน ดอกไธสง, และอิสระ สุวรรณบลด (2562) ได้กล่าวถึง วัฒนธรรมทางการเมืองเอาไว้ว่า เป็นความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกของสังคม การเมืองกับสังคมการเมือง ที่ต้องการปลูกฝังให้มีความคิด อุดมการณ์ ความเชื่อ ของสมาชิกในสังคมการเมืองนั้น ๆ ทั้งนี้ ขึ้นอยู่กับการเมืองการปกครองของแต่ละประเทศ จากสถาบันในทางการเมืองต่าง ๆ ที่แปรผันต่างกันไปตามแต่ละสังคมการเมือง ทั้งนี้ สังคมไทย ด้วยสภาพ เศรษฐกิจ สังคมและการเมืองไทย มีการเปลี่ยนแปลงอยู่ทุกขณะด้วยเช่นเดียวกัน

6. การอภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

ด้านพัฒนาการทางการเมืองในเขตอำเภอเมือง จังหวัดตรัง ระหว่าง ปีพ.ศ. 2549 –ปัจจุบัน พบว่า การเมืองระดับท้องถิ่น และการเมืองระดับชาติ มีพัฒนาการไปมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งภายในเขตอำเภอเมืองตรัง ซึ่งในอดีตเคยเป็นฐานเสียงของพรรคประชาธิปัตย์ มาโดยตลอด เนื่องจากชาวตรัง มักจะนิยมผู้สมัครจากพรรคประชาธิปัตย์ เพราะนิยมชมชอบในตัวนายชวน หลีกภัย มาก แต่บทบาทของพรรคประชาธิปัตย์ และนายชวน หลีกภัย กลับลดลงในปัจจุบัน ยุคคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ได้ยกเลิกการเลือกตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งประชาชนต้องการให้รัฐบาลพลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา จัดให้มีการเลือกตั้งในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และ ส.ส. ให้เร็วที่สุด ส่วนยุคปัจจุบัน ประชาชนไม่ค่อยมีการแสดงออกทางการเมือง เพราะกระทำได้อย่างยาก ลำบาก และอาจจะถูกรัฐบาลฟ้องร้องดำเนินคดีได้ อีกทั้งยังมีสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อโควิด 19 รวมถึงความนิยมในพรรคประชาธิปัตย์ และนายชวน หลีกภัย เริ่มลดน้อยลง

นอกจากนั้น ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่เป็นฐานเสียงของพรรคการเมืองในแต่ละยุค กลับมีฐานเสียงแตกต่างกันตามช่วงอายุคน ซึ่งคนที่มียุคมากกว่า 50 ปีขึ้นไป ยังคงนิยมพรรคประชาธิปัตย์ และนายชวน หลีกภัย อยู่ แต่คนวัยหนุ่มสาวหรือต่ำกว่า 50 ปีลงมา กลับนิยมนักการเมืองหรือพรรคการเมืองที่มีผลงาน สามารถช่วยเหลือประชาชนได้รวดเร็ว ไม่สอดคล้องกับงานวิจัย ของ วารุณี ลิลิตพันธ์ และสุรพล ราชภัณฑารักษ์ (2561) ได้ศึกษาสาเหตุที่ทำให้พรรคประชาธิปัตย์สามารถสร้างความนิยมในภาคใต้ พบว่า ภาวะผู้นำของนายชวน หลีกภัย อดีตสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดตรัง เป็นหลักสำคัญ และมีผู้นำรุ่นเก่าที่ได้รับความนิยมและความศรัทธา รวมถึงคนที่มีอัตลักษณ์เฉพาะตน ดังนั้น คือ (1) อัตลักษณ์ทางสังคม (2) อัตลักษณ์ทางเศรษฐกิจ (3) อัตลักษณ์ทางการเมือง และคนใต้ เข้าใจการเมืองลึกซึ้ง เพราะได้รับการซึมซับมาตั้งแต่เด็กจากครอบครัว และจากวัฒนธรรม การสร้างฐานคะแนนเสียงของพรรคประชาธิปัตย์ในภาคใต้ จนเกิดเป็นท้องถิ่นนิยม หรือภูมิภาคนิยม นั้น มีผลต่อระบบการเมืองไทย ทำให้ระบบการเมืองมีเสถียรภาพ และคนใต้มีความสนใจด้านการเมืองสูง

ติดตามความเป็นจริงของเหตุการณ์ทางการเมืองตลอดเวลา และเป็นภูมิภาคที่มีการซื้อสิทธิขายเสียงน้อย ซึ่งคะแนนเสียงที่ได้รับส่วนใหญ่เกิดจากการทำงานลงพื้นที่ของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และสาขาพรรค แล้วพยายามรักษาสถานเสียงเอาไว้และไม่สอดคล้องกับงานวิจัย ของ กฤษฏีธิปไตย ประเสริฐกุล (2560) ในการเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดตรัง ปี พ.ศ. 2555 นายกิจ หลีกภัย มีบารมีในทางการเมือง ที่จะสามารถทำให้ชนะในการเลือกตั้งได้ ซึ่ง นายกิจ หลีกภัย อาศัยจากบารมีของนายชวน หลีกภัย และความเป็นตระกูลทางการเมือง ของตระกูลหลีกภัย ที่เกิดจากการสะสมบารมีทางการเมืองของนายชวน หลีกภัย ทำให้ในการเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดตรัง ปี พ.ศ. 2555 นายกิจ หลีกภัย สามารถชนะการเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดตรัง โดยการอาศัยบารมีของน้องชาย คือนายชวน หลีกภัย ที่เป็นผู้ที่มีบารมีในพื้นที่ของจังหวัดตรัง

ส่วนความคิดเห็นของภาคประชาสังคม ที่มีต่อการเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมการเมือง ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดตรังระหว่าง ปี พ.ศ. 2549 – ปัจจุบัน ซึ่งยุคก่อนคณะรักษาความสงบแห่งชาติ พบว่า ประชาชนมีความคิดเห็นว่ามีเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมการเมืองของประชาชนในพื้นที่อยู่บ้าง แต่ไม่มากนักเพราะเทคโนโลยีต่าง ๆ เข้าถึงได้ยากยังคงนิยมความเป็นพรรคประชาธิปัตย์ ซึ่งเป็นสัญลักษณ์ของคนใต้ ยุคคณะรักษาความสงบแห่งชาติ พบว่า มีเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมการเมืองเกิดขึ้น เนื่องจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พรรคการเมือง กลุ่มผลประโยชน์ และภาคประชาสังคมอ่อนแอลงมาก นับตั้งแต่ พลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา เข้ามาบริหารประเทศ และมีรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ปี พ.ศ. 2560 ขึ้นมา เพื่อให้ คสช. สืบทอดอำนาจ

ดังนั้น การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนจึงลดน้อยลงตามไปด้วย ยุคปัจจุบัน กลับพบว่า ประชาชนมีความกระตือรือร้น ในการมีส่วนร่วมในการเลือกตั้ง ศึกษากฎหมายรัฐธรรมนูญ ดูทีวี ข่าว อินเทอร์เน็ต โทรศัพท์ Line กลุ่ม Facebook Twitter ในการติดตามข่าวสารการเมือง ซึ่งประชาชนกลัวเสียสิทธิตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ปี พ.ศ. 2560 นอกจากนั้นภาคประชาสังคม ยังต้องการให้รัฐบาล หน่วยงานราชการ พรรคการเมือง ได้ยึดหลักธรรมาภิบาลในการบริหารประเทศ และยึดหลักประชาธิปไตย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัย ของ ภูริทัศน์ ชาติน้ำเพชร (2564) พบว่า การมีส่วนร่วมทางการเมืองที่เหมาะสมของไทย ได้แก่ การออกเสียงการเลือกตั้งมากที่สุด รองลงมาได้แก่ การสนทนาทางการเมือง การร่วมแสดงสัญลักษณ์ของพรรค การเข้าร่วมกิจกรรมการชุมนุมทางการเมือง การติดต่ออย่างเป็นทางการ การเป็นสมาชิกพรรคในการทำกิจกรรมทางการเมือง และการร่วมรณรงค์นโยบายทางการเมือง และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ Jonida (2014) ได้ศึกษาผลกระทบของวัฒนธรรมทางการเมืองในระบบการเมือง และหลักนิติธรรมกรณีศึกษาในประเทศไทย แอลเบเนีย ซึ่งพบว่า วัฒนธรรมทางการเมือง ของประเทศแอลเบเนียจะต้องมีการรับรู้ ภายใต้บริบทของภูมิหลังทางประวัติศาสตร์ ได้แก่ ระบอบคอมมิวนิสต์ การเปลี่ยนแปลง มีปัญหาซึ่งจะมีผลกระทบต่อการศึกษาทางการเมือง และวัฒนธรรมทางการเมือง ของภาคพลเมือง และผู้ได้บังคับบัญชาที่ต่อหน่วยงานราชการ ซึ่งภาคประชาสังคมที่ไม่มีการเคลื่อนไหว การทุจริตคอร์รัปชันในทุกโครงสร้างของรัฐบาลจะนำไปสู่ความเสียหายต่อระบอบเสรีประชาธิปไตย นอกจากนั้น วัฒนธรรมทางการเมือง ความรับผิดชอบทางการเมืองของชนชั้นสูง ในการควบคุม และการตอบสนองต่อผู้มีสิทธิเลือกตั้งตามกฎหมาย นอกจากนั้น ความเสมอภาคโดยชอบด้วยกฎหมายจะเป็นอันตรายมากถ้าหากการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวไม่ได้เริ่มต้นมาจากความคิดเห็นของภาคประชาชน ค่านิยมประชาธิปไตย ความเป็นอิสระของฝ่ายตุลาการ การแบ่งอำนาจ และถ้าหากยังมีการทุจริตคอร์รัปชัน

การเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมการเมืองของประชาสังคม ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดตรัง ระหว่าง พ.ศ. 2549-ปัจจุบัน ยุคก่อนคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ผลการวิจัย พบว่า มีการเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมการเมืองอยู่บ้าง แต่ไม่มากนัก ที่มักจะยึดติดอยู่กับความเป็นคนใต้ที่ต้องเลือกพรรคประชาธิปัตย์ และผู้สมัครของพรรคประชาธิปัตย์ เท่านั้น เนื่องจากเป็นพรรคของคนใต้ ยุคคณะรักษาความสงบแห่งชาติ พบว่า ประชาชนมีการต่อต้านคณะรักษาความสงบแห่งชาติที่เข้ามาบริหารประเทศ จากประชาชนบางกลุ่ม และจากนิสิต นักศึกษา หรือคนรุ่นใหม่ แต่ไม่มีความรุนแรงเกิดขึ้นภายในเขตอำเภอเมืองตรัง ยุคปัจจุบัน ผลการวิจัยพบว่า มีการเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมการเมืองสูงกว่าในอดีตมากซึ่งปัจจุบันประชาชนจะพิจารณาเลือกผู้แทนของตนที่มีผลงานเป็นที่ประจักษ์ นำงบประมาณเข้ามาพัฒนาชุมชนให้เจริญก้าวหน้า มีความรู้ ความสามารถ มีชื่อเสียง สุจริต และประชาชนสามารถเข้าถึงได้ง่าย โดยไม่ได้ยึดติดกับพรรคประชาธิปัตย์ และตัวของ นายชวน หลีกภัย อีกต่อไป ซึ่งการเปลี่ยนแปลงทั้งในด้านวิถีชีวิต ด้านระเบียบแบบแผน ด้านประเพณี ด้านการสื่อสาร ด้านความเชื่อ ด้านค่านิยม ด้านความต้องการ ด้านอุดมการณ์ ด้านทัศนคติ ด้านความคิดเห็นที่เปลี่ยนแปลงไปตามสภาพแวดล้อม แต่ยังคงยึดหลักการปกครองตามระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นพระประมุข และเทิดทูนสถาบันพระมหากษัตริย์ สอดคล้องกับงานวิจัย ของ คัมภีร์ พลการ และอรนันท์ กลั่นทประะ (2558) ได้ศึกษาอัตลักษณ์และวัฒนธรรมทางการเมืองของผู้ในระดับตำบลและหมู่บ้านจังหวัดตรัง พบว่า ผู้นำระดับตำบลและหมู่บ้าน จังหวัดตรัง ที่มีอำเภอที่อาศัยอยู่ ศาสนา สถานภาพ รายได้ มีความสัมพันธ์กับทัศนคติเกี่ยวกับวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตย และจากการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างอัตลักษณ์ของคนใต้และวัฒนธรรมทางการเมือง พบว่า ที่ระดับนัยสำคัญ .01 ผู้นำระดับตำบลและหมู่บ้าน จังหวัดตรัง ที่มีอัตลักษณ์ความเป็นคนใต้ ระดับสูงมากขึ้นเท่าไร ก็จะมีวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยสูงขึ้น เท่านั้น เป็นการแสดงให้เห็นว่า ผู้นำระดับตำบล และหมู่บ้าน จังหวัดตรัง มีความคิดทางการเมืองในลักษณะเป็นประชาธิปไตยมากกว่าอำนาจนิยม และสอดคล้องกับงานวิจัย ของ สุรัชย์ ตั้งมกรา (2556) ได้ทำการศึกษาการเมือง การเลือกตั้ง: ศึกษาการหาเสียงเลือกตั้งเขตเลือกตั้งที่ 5 จังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งก็พบว่า การชนะในการเลือกตั้งในครั้งนี้ ไม่ได้ขึ้นอยู่กับตัวบุคคลหรือคุณสมบัติผู้ลงสมัคร แต่อยู่ที่กับการเคลื่อนไหวของกลุ่มภาคประชาสังคมของประชาชนในพื้นที่ โดยการใช้การสร้างอัตลักษณ์ อุดมการณ์เดียวกันมาสร้างเป็นแนวคิด ซึ่งส่งผลต่อการสร้างแรงบันดาลใจ สร้างกระแสทางสังคม โดยมีการจัดตั้งศูนย์อำนวยการเลือกตั้งและชุดปฏิบัติการต่าง ๆ ซึ่งจะทำให้สามารถสร้างการทำงานแบบสัมพันธ์กันเพื่อปลุกกระแสทางสังคมได้

7. ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะจากงานวิจัย

พรรคการเมืองและนักการเมืองระดับชาติหรือระดับท้องถิ่นในจังหวัดตรังควรมุ่งเน้นการช่วยเหลือประชาชนเป็นหลักโดยคำนึงถึงผลประโยชน์ส่วนรวม (Public Interest) มากกว่าส่วนตน หรือพวกพ้อง การแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ให้ประสบความสำเร็จอย่างยั่งยืน โดยการยึดหลักธรรมาภิบาลในการบริหาร (Good Governance) เน้นการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้งที่สร้างสรรคไม่มีการซื้อเสียงเลือกตั้งหรือแลกเปลี่ยนผลประโยชน์ซึ่งกันและกัน ประชาชนให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของภาคประชาชนตามระบอบการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นพระประมุข

ข้อเสนอแนะงานวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาการเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมการเมืองของประชาสังคม ในเขตอำเภออื่น ในจังหวัดตรัง หรือจังหวัดอื่น ๆ ในเขตภาคใต้
2. ควรมีการสนทนากลุ่ม (Focus Groups) ซึ่งก็จะทำให้ได้ข้อมูลในเชิงลึก และกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญสามารถสนทนาโต้ตอบ แสดงความคิดเห็น แลกเปลี่ยนประสบการณ์ หรือการเรียนรู้ระหว่างกันได้
3. ควรมีการวิจัยในภาพรวมทั้งหมดของภาคใต้ เพื่อทำการศึกษาความคิดเห็นทางการเมือง เพื่อเป็นแนวทางในแก้ไขปัญหาความขัดแย้งทางการเมืองของประเทศต่อไปในอนาคต
4. ควรศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมการเมืองของประชาสังคมในเขตอำเภออื่นในจังหวัดตรัง

เอกสารอ้างอิง

- กฤษฎีกีปก ประเสริฐกุล. (2560). บารมีของนายชวน หลีกภัย ในการเมืองท้องถิ่น: กรณีศึกษาการเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดตรัง ปี พ.ศ. 2555. *วารสารรัฐศาสตร์ปริทรรศน์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์*, 4(2), 168-184.
- คัมภีร์ พลการ, และอรนันท์ กลันทปุระ. (2558). อัตลักษณ์และวัฒนธรรมทางการเมืองของผู้ในระดับตำบลและหมู่บ้าน จังหวัดตรัง. *วารสารสหวิทยาการวิจัย: ฉบับบัณฑิตศึกษา*, 4(2), 165-173.
- ชื่นกมล ทิพยกุล. (2542). *รูปแบบการสื่อสารในสภากาแฟของประชาชนในจังหวัดตรัง*. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ณรงค์ บุญสวยขวัญ. (2552). *การเมืองภาคพลเมือง บทวิเคราะห์แนวคิดและการทำทนายอำนาจการเมืองในระบบตัวแทน*. กรุงเทพฯ: เอดิสันเพรสโปรดักส์.
- ธนาคารพัฒนาเอเชีย. (2554). *ภาคประชาสังคมในประเทศไทยโดยสังเขป*. กรุงเทพฯ: สำนักงานผู้แทนประจำประเทศไทย.
- นิธิ เอ็งจันงค์. (2561). เหลียงหลังแลหน้าการศึกษาประชาสังคม. *วารสารวิจัยสังคม*, 41(2), 1-40.
- ประเวศ วะสี. (2540). *การเดินทางแห่งความคิด: ปฏิรูปการเมือง*. กรุงเทพฯ: หมอชาวบ้าน.
- พระครูปลัด เกษฎา ผาทอง, ธีรภัทร์ เสรีรังสรรค์, บุญทัน ดอกไธสง, และอิสระ สุวรรณบล. (2562). วัฒนธรรมทางการเมือง: แนวคิดสู่การพัฒนาสังคมไทย. *วารสารบัณฑิตศึกษามหาจุฬาลงกรณ์*, 6(2), 14-25.
- พิพัฒน์ นาคธรณินทร์, เดชชาติ ตริทรัพย์, สมคิด รัตนพันธุ์, และพระสุริยา สุริโย (คงคาไหว). (2559). การมีส่วนร่วมทางการเมืองของสมาชิกสหกรณ์การเกษตรหาคำสำคัญ จำกัด จังหวัดตรัง. *วารสารพุทธสังคมวิทยาปริทรรศน์*, 1(1), 30.
- พงศ์ศักดิ์ เหลืองอร่าม, และยุทธนา เศรษฐปราโมทย์. (2561). *งานวิจัยเรื่อง ต้นทุนทางเศรษฐกิจของความไม่แน่นอนทางการเมืองในประเทศไทย*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- พรภิรมณ์ ศรีทองคำ, และวัลลภ รัฐฉัตรานนท์. (2558). ทศนคติทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของประชาชนในตำบลบ้านช้าง อำเภอสองพี่น้อง จังหวัดสุพรรณบุรี. *วารสารรัฐศาสตร์ปริทรรศน์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์*, 2(2), 32-43.
- ภิญโญ ต้นพิทยคุปต์. (2554). *ความเคลื่อนไหวทางการเมืองและพฤติกรรมทางการเมืองเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภา 2551 จังหวัดตรัง*. กรุงเทพฯ: สถาบันพระปกเกล้า.
- ภูริทัศน์ ชาติน้ำเพชร. (2564). การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน. *วารสารวิชาการไทยวิจัยและการจัดการ*, 2(1), 37-45.
- มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช. (2558). *สถาบันและกระบวนการทางการเมืองไทย*. นนทบุรี: ผู้แต่ง.

- รณาทูท ชาสุรีย์, และธรรมนิธย์ วราภรณ์. (2560). การสื่อสารสังคมออนไลน์และความโน้มเอียงทางการเมืองที่ส่งผลต่อความเข้มแข็งของประชาสังคมในภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทย. *วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี*, 8(2), 58-64.
- รุ่งนภา ยรรยงเกษมสุข. (2560). ความเป็นพลเมืองของผู้นำองค์กรภาคประชาสังคม. *วารสารเศรษฐศาสตร์การเมืองบูรพา*, 5(2), 1-24.
- วารุณี ลีเลิศพันธ์, และสุรพล ราชภัณฑารักษ์. (2561). การสร้างฐานคะแนนเสียงของพรรคประชาธิปัตย์ในภาคใต้. *วารสารบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยสวนดุสิต*, 14(1), 43-53.
- วิกิรัตน์ นิยมไทย. (2552). การเมืองไทยกับความพยายามในการปฏิรูป. *วารสารจุลนิติ*, 6(5), 117-125.
- วิศาล ศรีมหาวโร. (2554). วัฒนธรรมทางการเมืองและพัฒนาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนภาคใต้: กรณีศึกษาจังหวัดสุราษฎร์ธานี. *วารสารสถาบันพระปกเกล้า*, 9(3), 1-2.
- วุฒิสาร ตันไชย. (2557). การสังเคราะห์ข้อเสนอการกระจายอำนาจและการปกครองท้องถิ่นเพื่อการปฏิรูปโครงสร้างการปกครองท้องถิ่น: การปกครองท้องถิ่นที่เสริมสร้างประชาธิปไตยท้องถิ่นและความเข้มแข็งชุมชน. กรุงเทพฯ: สถาบันพระปกเกล้า.
- วุฒิสาร ตันไชย. (2558). *อัตลักษณ์ภาคประชาสังคมในภาคใต้*. กรุงเทพฯ: สถาบันพระปกเกล้า.
- ศาลากลางจังหวัดตรัง. (2557). รายงานการประชุมนายอำเภอและหัวหน้าส่วนราชการประจำจังหวัดสังกัดกระทรวงมหาดไทย ครั้งที่ 7/2557. ตรัง: ผู้แต่ง.
- สุรัชย์ ตังมกรา. (2556). การเมืองเรื่องการเลือกตั้ง: ศึกษาการหาเสียงเลือกตั้ง วันที่ 3 กรกฎาคม พ.ศ. 2564 เขตเลือกตั้งที่ 5 จังหวัดเชียงใหม่. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สมบัติ อารังธัญวงศ์. (2549). *การเมืองไทย*. กรุงเทพฯ: เสมาธรรม.
- สมบัติ อารังธัญวงศ์. (2559). *การเมือง: แนวความคิดและการพัฒนา*. กรุงเทพฯ: สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดตรัง. (2557). การเลือกตั้ง ส.ว. *วารสารเลือกตั้งเมืองตรัง*, 4(3), 1-11.
- สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร. (2556). *วัฒนธรรมทางการเมือง*. กรุงเทพฯ: ผู้แต่ง.
- สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร. (2557). *การพัฒนาการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตย*. กรุงเทพฯ: ผู้แต่ง.
- อนุก เหล่าธรรมทัศน์. (2541). *ส่วนร่วมที่ไม่ใช้รัฐ: ความหมายของประชาสังคม*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- องค์การบริหารส่วนจังหวัดตรัง. (2561). *วิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส อุปสรรค*. ตรัง: ผู้แต่ง.
- Jonida, M. (2014). The impact of the political culture in political system and rule of law: Albania case. *European Scientific Journal*, 1, 483.
- Miles, M. B., & Huberman, A. M. (1994). *Qualitative data analysis: An expanded sourcebook* (2nd ed.). Thousand Oaks, CA: Sage Publications.